

Epidemiologische update

RAG 18/05/2022

Op 21 januari 2022 heeft het Overlegcomité de coronabaro-meter als instrument voor communicatie en gestructureerde en proactieve beleidsvoorbereiding inzake sanitaire maatregelen goedgekeurd, waarbij drie beheersniveaus worden gebruikt. De indicatoren en drempels die de RAG hanteert voor de inschatting van de epidemiologische situatie en het bepalen van het beheersniveau worden [hier](#) beschreven.

Naast de specifieke drempels steunt de analyse van de epidemiologische situatie verder op een bredere evaluatie, waarbij kwalitatieve (bv. bestaan van clusters) en strategische (bv. teststrategie) indicatoren mee in rekening worden gebracht.

BELANGRIJKSTE VASTSTELLINGEN EN AANBEVELINGEN

Na een minder gunstige evolutie van verschillende indicatoren in de voorgaande week, was er de voorbije week nationaal opnieuw een daling voor alle indicatoren, zowel deze voor besmettingen (incidentie, Rt, positiviteitsratio voor personen met symptomen en aantal consultaties voor COVID-19 bij een huisarts) als voor hospitalisaties (aantal nieuwe hospitalisaties, Rt en aantal ingenomen ziekenhuisbedden). Ook de surveillance op afvalwater toont een dalende trend van de virusconcentratie, maar wel minder uitgesproken en nog op een hoog niveau in Wallonië. De trend is ook nog steeds minder gunstig in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, waar zowel de incidentie van besmettingen als van hospitalisaties stabiel bleef (met zelfs een toename van nieuwe infecties bij personen van 65 jaar en ouder), en het aantal nieuwe besmettingen bij bewoners van WZC opnieuw licht is gestegen, na een periode van dalende trend.

Het beheersniveau nationaal wordt nog steeds op twee behouden. De PR voor personen met symptomen bevindt zich nog op niveau 3, de incidentie van besmettingen en het aantal nieuwe hospitalisaties komen overeen met niveau 2, en het aantal consultaties bij een huisarts voor COVID-19 en de ICU bezetting met niveau 1.

Ondanks de dalende trend voor de indicatoren wordt er niet verwacht dat we de komende weken over kunnen gaan naar niveau 1. Het Europese ECDC heeft op 12 mei de Omikron subtypes BA.4 en BA.5 als ‘Variant of Concern’ geklasseerd, omwille van het groeivoordeel dat ze vertonen vergeleken met BA.1 en BA.2 en een minder goede immuun bescherming door voorafgaande infectie en/of vaccinatie. Er wordt verwacht dat beide varianten ook in Europa de komende weken en maanden zullen leiden tot een toename van besmettingen met mogelijk een impact op de druk op de eerstelijnszorg en de ziekenhuis capaciteit, door het hoge aantal infecties. Voorlopig zijn er echter geen aanwijzingen voor een verandering in de ernst van de ziekte voor BA.4/BA.5 in vergelijking met eerdere Omikron-subtypes. In een context waarbij de varianten ook al (bepert) in België aanwezig zijn en waarbij er geen winst wordt verwacht van een uitstel van een nieuwe golf van besmettingen met een aantal weken door strenge reisrestricties, adviseert de RAG om momenteel de “Noodreprocedure voor VOC landen” niet te activeren. Deze procedure moet voorbehouden blijven voor een nieuwe variant waarvan vermoed wordt of bewezen is dat het ziektebeeld ernstiger is. Om de situatie in België verder te kunnen opvolgen blijft het wel belangrijk dat personen met symptomen getest

worden, en dus moet het testbeleid van beheersniveau 2 voorlopig verder aangehouden worden. Dit stemt ook overeen met de aanbeveling van de ECDC.

De opmars van BA.4 en BA.5 in Europa toont opnieuw aan dat de pandemie nog niet voorbij is, en dat het dus aanbevolen blijft om een tool zoals de Corona Barometer verder te gebruiken, om snel en coherent naar de bevolking te kunnen communiceren over de epidemiologische situatie.

Besluit classificatie nationaal: beheersniveau 2 met een dalende trend voor alle indicatoren.

NATIONAAL

Indicatoren i.v.m. intensiteit

Het aantal vastgestelde nieuwe besmettingen is in de week van 8 tot 14 mei verder licht gedaald, met gemiddeld 3.596 nieuwe besmettingen per dag, vergeleken met 4.396 de week voordien (-18%). Ook het reproductiegetal (Rt) op basis van het aantal nieuwe besmettingen is de voorbije week gedaald (na een tijdelijke toename de week voordien), van 0,958 vorige week naar 0,863.

De 14-daagse cumulatieve incidentie nationaal is verder gedaald, van 553/100.000 tot 486/100.000, waarbij nu het criterium voor beleidsniveau 2 werd bereikt. De trend is wel nog steeds verschillend per regio. In Brussel stabiliseert de incidentie verder voor de meeste leeftijdsgroepen, maar was er de voorbije week een toename voor de personen van 65 jaar en ouder. In Wallonië was de daling slechts zeer beperkt, en is de trend verder stabiel voor de 0-19-jarigen. In Vlaanderen was er nog een lichte daling voor alle leeftijden.

Er is geen tot weinig verschil in de incidentie van besmettingen volgens vaccinatiestatus. Zoals aangehaald in eerdere RAG adviezen (23/03 en 13/04/2022) zijn er verschillende factoren die voor de interpretatie hiervan mee in rekening gebracht moeten worden. Een recent rapport van Sciensano gaat dieper in op deze factoren, zoals een verschil in testgedrag en de impact van een eerder doorgemaakte infectie. De incidenties en relatieve risico's die in het wekelijkse verslag van Sciensano worden vermeld zijn niet gecorrigeerd voor verschillen tussen de groepen, en gaan slechts over een betrekkelijk korte periode. Meer uitgebreide analyses naar de doeltreffendheid van vaccinatie over verloop van de tijd, waarbij wordt gecorrigeerd voor verschillen tussen de groepen wat betreft leeftijd, geslacht, circulerende variant en eerdere besmetting, laten duidelijk een bescherming zien van vaccinatie tegen infectie en transmissie gedurende de periode waarin Delta dominant was. Ditzelfde geldt ook deels voor de Omikron variant, hoewel de bescherming lager is, vooral tegen infectie en voor personen die nog geen booster hebben ontvangen.

Het aantal uitgevoerde testen is in de week van 8 tot 14 mei licht gedaald, met gemiddeld 17.858 testen per dag, vergeleken met ongeveer 19.500 de week voordien. Het gaat verder vooral om een lichte daling bij oudere leeftijdsgroepen, voor de leeftijd van 10 tot 19 jaar was er nog een lichte toename en voor de 0-9-jarigen is de trend eerder stabiel. De trend is vergelijkbaar voor alle indicaties, behalve een beperkte verdere toename van betalende testen.

Er zijn deze week geen gegevens over het aantal verkochte zelftesten in apotheken. Het aantal gerapporteerde positieve zelftesten is in week 19 verder gedaald, met een totaal van 3.411, vergeleken met ongeveer 4.400 de week voordien. Voor 3.261 personen werd er een PCR-test uitgevoerd ter bevestiging, waarvan 88,6% een positieve PCR-test had (lichte daling, past in de context van daling van viruscirculatie).

De positiviteitsratio (PR) is in de week van 8 tot 14 mei verder licht gedaald, van 24,7% de week voordien tot 21,8%. De trend is verder vergelijkbaar voor alle leeftijdsgroepen. Het betreft nog steeds vooral een daling voor personen met symptomen (mogelijke COVID en gebruik van de self-assessment tool). Voor asymptomatische personen (screening en betalende testen is de trend nog steeds eerder stabiel, vooral in Brussel.

Het aantal contacten met een huisarts voor vermoeden van COVID-19 is in week 19 licht gedaald vergeleken met de week voordien, na een tijdelijke stijging de week ervoor. Er waren gemiddeld 31 contacten per 100.000 inwoners per dag, vergeleken met 35/100.000 de week voordien en 32/100.000 in week 17 (Bron: huisartsen Barometer). De trend is licht verschillend

per regio, met een kleine daling in Vlaanderen, een stabiele trend in Brussel en opnieuw een lichte toename in Wallonië, waar de waarde nog steeds overeen stemt met het criterium voor beleidsniveau 2.

De incidentie van consultaties voor griepaal syndroom (ILI) bij de huisartsenpeilpraktijken is na een aantal weken van daling opnieuw gestegen, van 144 episodes/100.000 per week in week 18 naar 222/100.000 in week 19 (statistisch significante toename). De stijging was significant voor de leeftijdsgroepen 0-4 jaar en 15-64 jaar. Op regionaal vlak was er een significante stijging in Vlaanderen.

De ervaren werkbelasting voor vermoeden van COVID-19 bleef stabiel, waarbij 13% van de artsen deze als hoog en 3% als zeer hoog beschouwden (vergeleken met respectievelijk 13% en 4%).

Indicatoren i.v.m. ernst

Het aantal nieuwe hospitalisaties voor COVID-19 is in de week van 11 tot 17 mei opnieuw gedaald, met gemiddeld 94 opnames per dag, vergeleken met 123 de week ervoor (-24%). Na een tijdelijke vertraging van de daling de week voordien is er nu opnieuw een meer uitgesproken dalende trend, met opnieuw een daling van het reproductiegetal (Rt) gebaseerd op het aantal nieuwe hospitalisaties (na een tijdelijke stijging de week voordien), van 0,924 tot 0,835. De predictiemodellen voor het aantal nieuwe hospitalisaties tonen voor de komende twee weken ook een dalende trend.

Het aantal ziekenhuisbedden ingenomen door COVID-19 patiënten is de voorbije week ook verder gedaald, met een totaal van 1.492 ingenomen bedden (-19%), en 113 ingenomen ICU-bedden (-3%). De opnames voor COVID-19 en deze met COVID-19 (opname voor een andere reden maar met een positieve COVID-19 test) evolueren nog steeds verder met een vergelijkbare trend.

Meer informatie over de surveillance in ziekenhuizen is beschikbaar in een wekelijks rapport.

Het aantal overlijdens is in week 19 verder gedaald, met een totaal van 68 geregistreerde sterfgevallen (niet geconsolideerde data, vergeleken met 89 de week voordien), variërend van 6 tot 21 per dag. Dertien van de overlijdens waren WZC bewoners (19,1%), waarvan 5 overleden in een WZC. Het sterftecijfer bedroeg 0,59/100.000 inwoners in België, 0,36/100.000 in Wallonië, 0,77/100.000 in Vlaanderen en 0,33/100.000 in Brussel. Dit is overall een daling, behalve in Vlaanderen (stabiele trend).

Andere indicatoren

Na een periode van dalende trend lijken de indicatoren voor de opvolging van de epidemiologische situatie in de woonzorgcentra (WZC) te stabiliseren, in een context van een dalende participatiegraad (59% nationaal). Er was de voorbije week een stabilisatie van het aantal nieuwe bevestigde COVID-19 gevallen bij bewoners nationaal, maar een toename in Brussel. Ook het aantal besmettingen bij personeelsleden bleef nu stabiel nationaal, met een lichte stijging in Wallonië en in Brussel. Het aantal nieuwe hospitalisaties is wel nog licht gedaald, net zoals het aantal nieuwe clusters en aantal grote clusters. In week 19 waren er tot nu toe 22 nieuwe mogelijke clusters¹ (voorlopige data, vergeleken met een totaal van 32 in week 18), en 1% van de WZC hadden een grote cluster (vergeleken met 2% de week voordien). Zie het dashboard voor meer details.

¹ Het gaat om mogelijke clusters omdat deze theoretisch gedetecteerd werden op basis van de data uit de surveillance. Er is een onderzoek van de uitbraak nodig om dit te bevestigen in de praktijk.

Het aantal besmettingen op scholen in het Nederlandstalig onderwijs is in week 19 gedaald, zowel bij leerlingen (n=1.385 vergeleken met 1.809 de week voordien) als bij het personeel (n=703 vergeleken met 1.761). Er worden geen gegevens meer verzameld door ONE in het Franstalig onderwijs, aangezien er geen maatregelen meer zijn voor contacten van een positief geval in kinderen/jongerengemeenschappen en er bijgevolg geen tussenkomst meer is van PSE-teams.

De surveillance op afvalwater toont verder een dalende trend aan van de virusconcentraties in het afvalwater, nog steeds vooral in Vlaanderen en ook in Brussel. Op basis van de resultaten van 11 mei beantwoordden slechts enkele van de 41 opgevolgde zuiveringsinstallaties² aan één van de drie opgevolgde indicatoren³, waarbij 1 gebied een alert heeft voor de indicator "Stijgende trend" (vergeleken met 0 de week voordien), 2 gebieden voor de indicator "Snelle toename" (vergeleken met 8 de week voordien) en 1 gebied voor de indicator "Hoge virus circulatie" (vergeleken met 4).

Meer informatie over de methodologie en de analyse van de resultaten is te vinden in een wekelijks verslag.

In de periode van 2 tot 15 mei 2022 werden 1.273 stalen geanalyseerd in het kader van de baseline surveillance van circulerende varianten. Daarvan vertegenwoordigden de Omikron-variant subtypes BA.1 en BA.1.1 samen 0,4% (verdere daling) en de Omikron-variant subtype BA.2 97,7% (lichte daling). Tot nu toe werden er 40 infecties met BA.4 geïdentificeerd, die het gevolg zijn van een aantal introducties gelinkt aan Zuid-Afrika, met verder lokale circulatie. Voor BA.5 werden er 13 infecties vastgesteld, die het gevolg zijn van meerdere introducties, vanuit Zuid-Afrika maar ook Duitsland en Portugal. Er wordt nog onderzocht of er ook al lokale circulatie is. Verder waren er ook 12 stalen voor BA.2.12.1. Meer informatie is beschikbaar op de website van het NRC.

ECDC heeft op 12 mei de status van de BA.4 e BA.5 Omikron sublineages veranderd van 'Variant of Interest' naar 'Variant of Concern', omwille van de significante verandering in de antigene eigenschappen vooral in vergelijking met BA.1⁴. In Zuid-Afrika hebben beide varianten snel de circulerende BA.2 vervangen, en hebben daar aanleiding gegeven tot een nieuwe golf van besmettingen. Het aantal hospitalisaties bleef tot nu wel beperkt en het aantal infecties lijkt al te dalen, waarbij de piek op een veel lager niveau zou blijven dan voor de vorige golven⁵. Ook in Portugal neemt de BA.5 snel toe, waarbij de variant in week 17 10% van de gesequencete stalen uitmaakte, maar waar geschat wordt (op basis van een S-gene drop out, dat BA.2 niet heeft) dat de reële proportie al bijna 40% bedraagt en de variant verantwoordelijk zal zijn voor 80% van de besmettingen tegen 20 mei⁶. Ook daar gaat de opmars van BA.5 gepaard met een nieuwe golf van besmettingen (in een context wel van een verminderde naleving van de maatregelen en een aantal feestdagen), maar voorlopig niet met

² Als gevolg van de overstromingen in juli zijn de waterzuiveringsinstallaties van Wegnez (Verviers) en Grosses-Battes (Luik) nog steeds buiten werking. Deze twee gebieden zijn daarom momenteel niet opgenomen in de surveillance. Luik is nog goed vertegenwoordigd, maar Verviers niet.

³ De surveillance volgt de evolutie van de concentratie van het SARS-CoV-2-virus in het afvalwater. De indicator "Hoge circulatie" geeft de gebieden aan waar de gemeten virusconcentraties hoog zijn (ten minste de helft van de maximumwaarde die in de derde golf, tussen midden februari en begin mei, werd geregistreerd). De indicator "Snelle toename" heeft betrekking op de zones waar de gemeten virusconcentratie in de afgelopen week snel is toegenomen (stijging met meer dan 70% over de laatste 7 dagen). De indicator "Stijgende trend" geeft de gebieden aan waar de virusconcentraties over de laatste 14 dagen meer dan 6 dagen is toegenomen. Sedert week 12 wordt de 5^e golf als referentieperiode genomen voor de berekening van de indicatoren.

⁴ Epidemiological update: SARS-CoV-2 Omicron sub-lineages BA.4 and BA.5 (europa.eu)

⁵ <https://www.nicd.ac.za/diseases-a-z-index/disease-index-covid-19/surveillance-reports/weekly-epidemiological-brief/>

⁶ Relatório de Monitorização da Situação Epidemiológica da COVID-19 – 11/05/2022 - INSA (min-saude.pt)

een toename van het aantal hospitalisaties. In de andere Europese landen blijft het aandeel BA.4 en BA.5 voorlopig nog beperkt, maar ECDC verwacht wel dat de aanwezigheid van deze varianten in de komende weken en maanden zou kunnen leiden tot een aanzienlijke algemene toename van het aantal COVID-19-gevallen in de EU/EER regio.

PROVINCIES

Over het algemeen worden de verschillen tussen de provincies kleiner, zowel voor de indicatoren met betrekking tot het aantal gevallen als deze voor de ziekenhuisopnames (zie tabel op pagina 7).

Indicatoren met betrekking tot het aantal besmettingen

De 14-daagse incidentie van besmettingen is in alle provincies/regio's verder gedaald en bereikt de drempel voor beheersniveau 2 (< 500/100.000), behalve in Vlaams- en Waals-Brabant, Oost-Vlaanderen, en de Duitstalige Gemeenschap. Het aantal besmettingen voor de laatste 7 dagen is ook overal gedaald, behalve in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, waar de trend nu stabiel is. De Rt is opnieuw gedaald en ook terug overal < 1. De PR voor symptomatische personen is ook overal verder gedaald, maar de waarden zijn nog steeds hoog, gaande van 26,7 tot 38,4%.

Indicatoren met betrekking tot ziekenhuisopnames

De 7-daagse incidentie van hospitalisaties vertoont algemeen een dalende trend, behalve in Vlaams- en Waals-Brabant, Namen en het Brusselse Gewest, waar de trend stabiel bleef. Het aantal ingenomen bedden op intensieve zorgen schommelt nog steeds van week tot week, met een globaal eerder stabiele trend.

Het beheersniveau wordt verlaagd van niveau 3 naar niveau 2 voor de provincies Limburg en West-Vlaanderen, omdat zowel de incidentie van nieuwe ziekenhuisopnames en van infecties zijn gedaald en de voor niveau 2 vastgestelde drempels hebben bereikt. Indien de huidige trend zich verder zet zal ook Oost-Vlaanderen volgende week naar niveau 2 kunnen overgaan. Voor de andere provincies/regio's zijn er geen wijzigingen.

GEMEENTEN

Het aantal gemeenten met een stijgende trend is vorige week licht toegenomen maar blijft laag, waarbij zes gemeenten een alert vertoonden (in de provincies Luik, Henegouwen, Vlaams-Brabant, Antwerpen en in Brussel), vergeleken met drie de week voordien.

De volgende personen hebben deelgenomen aan dit advies:

Emmanuel André (KULeuven), Philippe Beutels (UAntwerpen), Géraldine De Muylder (Sciensano), Naima Hammami (Zorg en Gezondheid), Yves Lafort (Sciensano), Sanne Lenaerts (FOD Volksgezondheid), Tinne Lernout (Sciensano), Quentin Mary (SSMG), Geert Molenberghs (UHasselt-KULeuven), Alessandro Pellegrino (AViQ), Jasper Sans (COCOM), Giulietta Stefani (Sciensano), Steven Van Gucht (Sciensano), Erika Vlieghe (UZA).

Periode 08-14/05/2022	Besmettingen 14d incidentie per 100.000	% Wijziging Gevalen (7d)	Aantal testen/ 100.000	Rt infecties	PR	Hospitalisaties 7d incidentie per 100.000 ⁷	ICU bezetting	Verdubbelings/ halveringstijd nieuwe hospitalisaties	Beheers- niveau
België	486	-18%	1.085	0,863	32,4%	6,4	6%	-23	2
Antwerpen	461	-18%	1.079	0,870	27,8%	5,3	5%	-24	2
Henegouwen	469	-11%	1.042	0,913	34,9%	5,8	6%	-23	2
Limburg	406	-24%	986	0,829	26,7%	6,7	3%	-38	2
Luik	399	-18%	790	0,859	38,4%	7,8	9%	-46	2
Luxemburg	448	-32%	806	0,763	29,0%	2,1	7%	-5	2
Namen	497	-13%	857	0,897	32,7%	6,2	4%	-51	2
Oost-Vlaanderen	571	-24%	1.218	0,823	32,0%	8,7	5%	-13	3
Vlaams-Brabant	607	-23%	1.236	0,833	34,8%	2,8	12%	-38	2
Waals-Brabant	562	-11%	1.167	0,902	36,8%	3,7	0%	-78	2
West-Vlaanderen	463	-19%	1.018	0,853	35,5%	8,2	5%	-13	2
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	413	-7%	1.368	0,934	31,4%	7,7	4%	99	2
Duitstalige Gemeenschap	612	-20%	842	0,854	NA	7,7	NA	NA	2

⁷ Resultaten voor week 19, van 9 tot 15 mei 2022.